

ฐานข้อมูลศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ตำบลบ้านหม้อ อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
พ.ศ.๒๕๖๒

๑. ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนสถาน

ลำดับ ที่	ชื่อ	หมู่ที่	ชื่อเจ้าอาวาส (ปัจจุบัน)	จำนวน พระสงฆ์	จำนวน สามเณร	จำนวน แม่ชี
๑.	วัดเสาชงเรียง	๑	พระอธิการศุภชัย ทิวากโร	๑	-	๓
๒.	วัดประดิษฐ์วราราม	๒	พระอธิการปทุม ธีรธมโม	๗	-	-
๓.	วัดคงคารามวรวิหาร	๔	พระวิสุทธีวรกิจ	๖	-	-
๔.	วัดถ้ำแก้ว	๕	พระครูสมุห์อำนาจ ปะภะคะโต	๑๐	-	-

๒. ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรม/ประเพณี

ลำดับ ที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ ปฏิบัติ
๑.	วันมาฆบูชา	วันมาฆบูชา เป็นสำคัญวันหนึ่งของพระพุทธศาสนา เป็นที่รู้กันว่าเป็นวันเกิดพระธรรม ถือว่าเป็นวันที่พระพุทธเจ้าได้ประกาศหลักธรรมคำสอนของพระองค์ เพื่อให้พระอรหันต์ทั้งหลาย ที่มาประชุมพร้อมกันในวันนั้นนำไปเผยแผ่	ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔	ศาสนสถาน ในพื้นที่
๒.	ประเพณีวันสงกรานต์	ประเพณีสงกรานต์ ถือเป็นประเพณีวันขึ้นปีใหม่ของไทยที่ถือปฏิบัติสืบเนื่องกันมาแต่โบราณ เป็นวัฒนธรรมประจำชาติที่งดงามและฝังลึกเข้าไปในชีวิตของคนไทยมานาน มีการทำบุญตักบาตร สรงน้ำพระ รดน้ำขอพรผู้สูงอายุให้อยู่เย็นเป็นสุข และกิจกรรมต่างๆ มากมาย	วันที่ ๑๓ เมษายน ของทุกปี ส่วนชุมชนบ้านดอน เจริญ (สระพัง) จะ จัดทุกวันที่ ๑๕ เมษายน ของทุกปี	ชุมชน หมู่บ้าน ใน เขตพื้นที่
๓.	ประเพณีเปลี่ยนจิวรพระ	ในวันสงกรานต์หลังจากทำบุญในช่วงเช้าแล้ว ประชาชนก็ทำบุญกระดูกญาติ เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับ เมื่อเสร็จแล้วก็จะร่วมกันเปลี่ยนจิวรพระเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว	วันที่ ๑๓ เมษายน ของทุกปี	วัดประดิษฐ์ วราราม

ลำดับ ที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ ปฏิบัติ
๔.	วันวิสาขบูชา	การบูชาในวันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนวิสาขะ หรือ เดือน ๖ เนื่องในโอกาสวันคล้ายวัน พระพุทธเจ้า ประสูติ ตรัสรู้ และเสด็จดับขันธปรินิพพาน พุทธศาสนิกชนจะบำเพ็ญกุศล ทำบุญตักบาตร บริจาคทาน ปฏิบัติธรรมที่วัด รักษาศีล ไหว้พระ สวดมนต์ ฟังธรรม เวียนเทียน เจริญภาวนาฯ	ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖	ศาสนาสถาน ในพื้นที่
๕.	วันเฉลิมพระ ชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระ ปรเมนทรมหาอานันทมหิดล วชิราลง กรณฯ พระวชิรเกล้า เจ้าอยู่หัว	เป็นพระมหากษัตริย์ไทยรัชกาลที่ ๑๐ แห่งราชวงศ์จักรี เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ จนถึงปัจจุบัน เป็นพระราชโอรสพระองค์เดียวในพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง	วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ของทุก ปี	อบต.บ้าน หม้อ
๕.	วันเข้าพรรษา	การเข้าพรรษาเป็นพุทธบัญญัติ ซึ่งพระภิกษุสงฆ์ทุกรูปจะต้องปฏิบัติตาม หมายถึง การอธิฐานอยู่ประจำที่ไม่เที่ยวจาริกไปยังสถานที่ต่างๆ เว้นแต่มีกิจจำเป็นจริงๆ ช่วงจำพรรษาจะอยู่ในช่วงฤดูฝนที่มีกำหนดเป็นระยะเวลา ๓ เดือน มีประเพณีสำคัญที่ขาดไม่ได้เลย คือ ประเพณีหล่อเทียนเข้าพรรษาและประเพณีถวายผ้าอาบน้ำฝน	แรม ๑ ค่ำ เดือน ๘	ศาสนาสถาน ในพื้นที่
๖.	วันอาสาฬหบูชา	การบูชาในวันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันที่พระพุทธเจ้าทรงประกาศพระพุทธศาสนาเป็นครั้งแรก โดยการแสดงปฐมเทศนาโปรดพระปัญจวัคคีย์ ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน จนพระอัญญาโกณฑัญญะ ได้บรรลุธรรม และขอบวชเป็นพระภิกษุรูปแรกในพระพุทธศาสนา จนถึงได้ว่าเป็นวันแรกที่มีพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ครบเป็นองค์พระรัตนตรัย	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘	ศาสนาสถาน ในพื้นที่

ลำดับที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๗.	วันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ	วันคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ผู้ทรงประทานความรัก ความเมตตา และเสียสละความสุขส่วนพระองค์ ส่งเสริมอาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต องค์กรและหน่วยงานต่างๆ ได้จัดที่ไว้สำหรับลงนามถวายพระพร และมีการจัดกิจกรรม/โครงการ เทิดพระเกียรติฯ เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ รณรงค์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์พระราชกรณียกิจด้านต่างๆ การจัดนิทรรศการ ประดับธงชาติตามสถานที่ราชการ อาคาร บ้านเรือน ทำบุญตักบาตรเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล ร่วมพิธีถวายพระราชสดุดี ฯ	วันที่ ๑๒ สิงหาคม ของทุกปี	อบต.บ้านหม้อ
๘.	วันออกพรรษา	วันออกพรรษา หมายถึง วันที่พ้นจากข้อกำหนดทางพระวินัยที่ต้องอยู่ประจำที่ หรือในวัดแห่งเดียวตลอด ๓ เดือน พระสงฆ์ได้ทำปวารณาเปิดโอกาสให้เพื่อนพระภิกษุว่ากล่าวตักเตือนเรื่องความประพฤติของตน เพื่อให้เกิดความบริสุทธิ์ ความเคารพนับถือและสามัคคีกัน เมื่อออกพรรษาแล้วจะได้นำความรู้จากหลักธรรมและประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างพรรษาไปเผยแผ่แก่ประชาชน พุทธศาสนิกชนจะไปทำบุญทำทาน รักษาศีลและฟังธรรมเป็นกรณีพิเศษ	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑	ศาสนาสถานในพื้นที่

ลำดับที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๙.	ประเพณีการทอดกฐิน	<p>การทอดกฐิน คือ การนำผ้ากฐินไปวางไว้ต่อหน้าพระสงฆ์อย่างต่ำ ๕ รูป แล้วให้พระสงฆ์รูปใดรูปหนึ่งที่ได้รับมอบหมายจากคณะสงฆ์ทั้งนั้นเป็นเอกฉันท์ให้เป็นผู้รับกฐินนั้น การทอดกฐินในแต่ละปีกำหนดให้มีการจัดทอดกฐินขึ้นภายใน ๑ เดือน หลังวันออกพรรษา โดยวัดที่จะสามารถรับกฐินได้ต้องมีพระภิกษุจำพรรษาโดยไม่ขาดพรรษาเลย แต่ละวัดสามารถรับกฐินได้ปีละ ๑ ครั้ง การทอดกฐินนั้น มีหลายประเภท ในพื้นที่ตำบลสระแก้วส่วนใหญ่จะเป็นกฐินสามัคคี ที่มีเจ้าภาพร่วมกัน จะมีการตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการ แล้วมีหนังสือบอกบุญไปยังผู้อื่นด้วย</p>	แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึง กลางเดือน ๑๒	ศาสนาสถานในพื้นที่
๑๐.	ประเพณีลอยกระทงและลอยกระทงนพเคราะห์	<p>ลอยกระทง เป็นประเพณีที่สำคัญ ได้สืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณ โดยมีความเชื่อหลายประการ เช่น แสดงความสำนึกถึงบุญคุณของแม่น้ำที่เราได้อาศัยน้ำกินน้ำใช้ การขอขมาต่อพระแม่คงคาที่ได้ทิ้งสิ่งปฏิกูลต่างๆ ลงไปในน้ำ การสะเดาะเคราะห์ และสิ่งไม่ดีต่างๆ ให้ลอยตามแม่น้ำไปกับกระทง และยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวอีกด้วย</p>	วันเพ็ญ (ขึ้น ๑๕ ค่ำ) เดือน ๑๒	ศาลาเหมืองทะเลโทน หมู่ที่ ๓

ลำดับ ที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ ปฏิบัติ
๑๑.	วันพ่อแห่งชาติ	วันที่ระลึกคล้ายวันพระราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชฯ พระผู้ทรงกอปรด้วยพระวิริยะอุตสาหะ บำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการ ด้วยพระราชประสงค์ที่จะให้ประชาชนทุกหมู่เหล่า ไม่เลือกชาติ ศาสนา ที่อยู่ใต้พระบรมโพธิสมภารและประเทศชาติ มีความผาสุก และเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น องค์การและหน่วยงานต่างๆ ได้จัดที่ไว้สำหรับลงนามถวายพระพร และมีการจัดกิจกรรม/โครงการเทิดพระเกียรติฯ เช่น การบำเพ็ญประโยชน์รณรงค์เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์พระราชกรณียกิจด้านต่างๆ การจัดนิทรรศการระดับธงชาติตามสถานที่ราชการ อาคาร บ้านเรือน ทำบุญตักบาตรเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล และร่วมพิธีถวายพระราชสดุดี ฯ	วันที่ ๕ ธันวาคม ของทุกปี	อบต.บ้าน หม้อ
๑๒.	ประเพณีเทศมหาชาติ	การเทศน์มหาชาติเป็นประเพณีไทยโบราณที่ดำรงมาช้านานตั้งแต่ก่อนตั้งกรุงศรีอยุธยา ไม่ต่ำกว่า ๕๗๐ ปี จนถึงปัจจุบัน เป็นประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองความอุดมสมบูรณ์ บ้านเมืองร่มเย็น พุทธศาสนาในประเทศไทยรุ่งเรือง พุทธศาสนิกชนมีกุศลจิตเห็นคุณค่าของการเทศน์มหาชาติว่าเป็น “พุทธวัจนะ” ที่สมเด็จพระพุทธเจ้าตรัสประทานแด่พระภิกษุสงฆ์ และพุทธบริษัท ๓ นิโครธาราม ผู้ใดสวดก็ย่อมเกิดสิริสวัสดิมงคล หากได้ฟังเทศน์มหาชาติอันสดับด้วยพระคาถาถึงพันในวันและเดือนเดียวให้จบจะมีอานิสงฆ์ ทำให้พบพระศาสนาของพระศรีอาริยมตไตร ผู้ฟังก็จะมีความสุขความเจริญ	ช่วงเดือน พ.ย. – ธ.ค. ของทุกปี	ศาลาเหมือง ทะโตน หมู่ที่ ๓

๓. ข้อมูลวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

๓.๑ ด้านการเกษตร

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑.	เกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	นายเมืองมน แส่นธรรมพล	ม.๓
๒.	เกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	นายสมจิตร เหล็งบำรุง	ม.๖
๓.	ปุ๋ยหมักอินทรีย์	นายสอย ปานแก้ว	ม.๒
๔.	น้ำหมักชีวภาพ	นายเฉลิม เกษตรพูลสุข	ม.๑

๓.๒ ด้านดนตรี นาฏศิลป์ และการละเล่นพื้นบ้าน

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑.	ศิลปินเพลงไทยพื้นบ้าน	นายอานนท์ โถสกุล	ม.๓
๒.	การฟ้อนรำ เหม่เรือบก	นางสำออง ม้ายอุเทศ นายจำลอง สุขอร่าม นางสาวประภาวัลย์ จรกระจาย	ม.๒
๓.	ดนตรีไทย หุ่นกระบองเล็ก	ศูนย์เครือข่ายการเรียนรู้เรือน ไทยศุขะศิลป์ นายอมร แก้วสว่าง	ม.๓
๔.	ดนตรีไทย	นายสุรินทร์ เจือหอม	ม.๓
๕.	กลองยาว	นายสนาน พหุพันธ์	ม. ๓

๓.๓ ศิลปะ สกulpture ช่างเมืองเพชร

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑.	งานแทงหยวก	นายวิริยะ สุสุทธิ	ม.๔

๓.๔ ด้านหัตถกรรม สิ่งประดิษฐ์ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑.	ทำเฟอร์นิเจอร์ไม้	นายสมพร วรวงษ์	ม.๓

๓.๕ ด้านอาหาร เครื่องดื่ม สมุนไพรและยารักษาโรค

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑.	สมุนไพรแผนโบราณ	นางเชษฐ์สุดา นงนุช	ม.๓
๒.	ขนมไทย	นางฟ้ามุ่ย เจริญสิน	ม.๑
๓.	ขนมไทย	นางลักขณา ธรรมโชติ	ม.๖
๔.	ข้าวตัง	นางสุคันธา ตั้งพาณิชย์ ร้านข้าวตังสุคันธา	ม.๕

๓.๖ ด้านศาสนา วัฒนธรรม

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	พิธีกรรมทางศาสนา	นายพนธกร ชุ่มจิตต์	ม.๓
๒.	พิธีกรรมทางศาสนา	นายจรรยา นาคผ่อง	ม.๑